Zbierka súdnych rozhodnutí

NÁVRHY GENERÁLNEJ ADVOKÁTKY
LAILA MEDINA
prednesené 9. novembra 2023 [1]

Spojené veci C-792/21 P a C-793/21 P

AZ
proti
Európskej komisii (C-792/21 P)
a
Spolková republika Nemecko
proti
AZ,

Európskej komisii (C-793/21 P)

„Odvolanie – Štátna pomoc – Nemecko – Schéma štátnej pomoci v prospech niektorých veľkých odberateľov elektrickej energie – Oslobodenie od sieťových poplatkov za roky 2012 a 2013 – Rozhodnutie vyhlasujúce schému pomoci za nezlučiteľnú s vnútorným trhom a neoprávnenú a nariaďujúce vymáhanie poskytnutej pomoci – Žaloba o neplatnosť – Lehota na podanie žaloby – Prípustnosť – Pojem pomoc – Štátne prostriedky – Parafiškálny poplatok alebo iné povinné zaťaženie – Štátna kontrola nad prostriedkami“

1. Tieto návrhy sa prednášajú v spojených veciach C-792/21 P a C-793/21 P. Mali by sa vykladať spoločne s ďalšími tromi mojimi návrhmi v súbežných odvolacích konaniach [2], ktoré sa takisto prednášajú dnes a všetky sa týkajú rovnakej schémy štátnej pomoci. Spoločnosť AZ, ktorá vyrába zákazkové analógové a zmiešané integrované obvody pre priemysel, sa vo svojom odvolaní vo veci C-792/21 P domáha zrušenia rozsudku zo 6. októbra 2021, AZ/Komisia (T-196/19, EU:T:2021:646; ďalej len „napadnutý rozsudok“) [3]. Týmto rozsudkom bola zamietnutá jej žaloba, ktorou sa domáhala zrušenia rozhodnutia Európskej komisie z 28. mája 2018 o schéme pomoci uplatnenej Nemeckom pre odberateľov základného zaťaženia podľa paragrafu 19 predpisu StromNEV [4] vo vzťahu k rokom 2012 a 2013 (ďalej len „sporné rozhodnutie“). Spolková republika Nemecko (v záujme zjednodušenia sa bude Spolková republika Nemecko označovať ako

[1] Jazyk prednesu: angličtina.

[2] Ide o tieto tri súbory spojených vecí: i) C-790/21 P a C-791/21 P; ii) C-795/21 P a C-796/21 P a iii) C-794/21 P a C-800/21 P. Až 37 odberateľov elektrickej energie, ako sú tí, o ktorých ide v prejednávanom odvolaní, totiž podalo na Všeobecný súd podobné žaloby, ktorými sa domáhalo zrušenia sporného rozhodnutia. Veci, ktoré viedli k štyrom sporným rozsudkom Všeobecného súdu v týchto súbežných odvolacích konaniach, Všeobecný súd označil ako „pilotné veci“.

[3] Všeobecný súd tento rozsudok opravil uznesením zo 17. marca 2022, AZ/Komisia (T-196/19 REC).

[4] Rozhodnutie (EÚ) 2019/56 z 28. mája 2018 o schéme pomoci SA.34045 (2013/c) (ex 2012/NN) [oznámené pod číslom C(2018) 3166] (Ú. v. EÚ L 14, 2019, s. 1). Pojem „StromNEV“ v názve tohto rozhodnutia označuje Stromnetzentgeltverordnung (spolkové nariadenie o sieťových poplatkoch pre elektrické sústavy).

„Nemecko“) sa vo svojom odvolaní vo veci C-793/21 P domáha zrušenia napadnutého rozsudku. Komisia v oboch uvedených veciach podala vzájomné odvolania, v ktorých sa takisto domáha zrušenia napadnutého rozsudku.

I. Okolnosti predchádzajúce sporu

2. Okolnosti predchádzajúce sporu sa uvádzajú v bodoch 1 až 22 napadnutého rozsudku. Vzhľadom na to, že okolnosti sú totožné s tými, ktoré som zhrnula v súbežných návrhoch v spojených veciach C-790/21 P a C-791/21 P (ďalej len „súbežné návrhy“), postačuje odkázať na body 3 až 14 súbežných návrhov, pričom návrhy v týchto súbežných veciach by sa mali vykladať spoločne.

II. Právna analýza

3. Komisia vo svojich dvoch totožných vzájomných odvolaniach vo veciach C-792/21 P a C-793/21 P predkladá dva odvolacie dôvody. Tieto dva dôvody vo vzájomnom odvolaní sa zhodujú s prvými dvoma dôvodmi vo vzájomných odvolaniach vo veciach C-790/21 P a C-791/21 P. AZ vo veci C-792/21 P predkladá štyri odvolacie dôvody. Nemecko vo veci C-793/21 P predkladá jediný odvolací dôvod. Na žiadosť Súdneho dvora sa však tieto návrhy budú zaoberať iba prvým dôvodom vo vzájomných odvolaniach Komisie (prípustnosť žaloby o neplatnosť) a tretím odvolacím dôvodom spoločnosti AZ, ktorý je v súlade s jediným odvolacím dôvodom Nemecka (v rozsahu, v akom sa týkajú podmienky súvisiacej s existenciou zásahu prostredníctvom „štátnych prostriedkov“).

A. Prvý dôvod vo vzájomných odvolaniach Komisie: prípustnosť žaloby o neplatnosť

1. Hlavné tvrdenia účastníkov konania

4. Komisia tvrdí, že Všeobecný súd sa v bodoch 36 až 43 napadnutého rozsudku dopustil nesprávneho právneho posúdenia tým, že prijal široký výklad pojmu „uverejnenie“ v zmysle článku 263 šiesteho odseku ZFEÚ. Výklad Všeobecného súdu je podľa Komisie v prvom rade v rozpore s judikatúrou Súdneho dvora, v ktorej Súdny dvor konštatoval paralelu medzi článkom 263 šiestym odsekom ZFEÚ a článkom 297 ZFEÚ. Podľa tvrdenia Komisie z tejto judikatúry jasne vyplýva, že uverejnenie predstavuje začiatok plynutia lehoty na podanie žaloby iba v prípade, že je podmienkou nadobudnutia účinnosti dotknutého opatrenia a že sa stanovuje v samotnej Zmluve. Po druhé, pokiaľ ide konkrétnejšie o uverejnenie rozhodnutia Komisie o ukončení formálneho vyšetrovacieho konania v *Úradnom vestníku Európskej únie* (ďalej len „úradný vestník“), toto nepredstavuje „uverejnenie“ v zmysle článku 297 ods. 2 druhého pododseku ZFEÚ. Nepredstavuje teda začiatok plynutia lehoty na podanie žaloby. Po tretie Komisia uvádza rad tvrdení, ktoré podľa jej názoru podporujú jej výklad článku 263 šiesteho odseku ZFEÚ, ako je štruktúra daného ustanovenia, zásada rovnosti zbraní alebo kogentná povaha lehôt na podanie žaloby.

5. Nemecko a AZ v podstate tvrdia, že výklad Všeobecného súdu, pokiaľ ide o pojem „uverejnenie“ v zmysle článku 263 šiesteho odseku ZFEÚ, nesprávnym právnym posúdením postihnutý nie je.

2. Posúdenie

6. Vzhľadom na to, že tieto vzájomné odvolania sa doslovne zhodujú s tými, ktorými som sa už zaoberala v súbežných návrhoch, obmedzím sa na odkazy na dané návrhy. Návrhy by sa totiž mali vykladať spoločne.

7. Komisia uvádza, že v rozpore s konštatovaním Všeobecného súdu v napadnutom rozsudku sa musí na účely výpočtu lehoty na podanie žaloby o neplatnosť zohľadniť dátum, keď sa o spornom rozhodnutí dozvedel príjemca štátnej pomoci, a nie dátum jeho uverejnenia v úradnom vestníku. Komisia teda tvrdí, že Všeobecný súd mal žalobu spoločnosti AZ vyhlásiť za neprípustnú, pretože bola podaná po uplynutí príslušnej lehoty.

8. Ako vysvetľujem v bodoch 20 až 30 súbežných návrhov, navrhujem, aby sa výklad Komisie odmietol, pretože ho nepodporuje znenie článku 263 šiesteho odseku ZFEÚ, ustálená judikatúra Súdneho dvora, ani účel daného ustanovenia.

9. Ako sa navyše podotklo v bode 31 súbežných návrhov, výklad Komisie by mal za následok, že by došlo k obmedzeniu účinnej právnej ochrany príjemcu pomoci.

10. Napokon v bodoch 32 až 35 súbežných návrhov vysvetľujem, že argument Komisie, podľa ktorého AZ, ktorej bolo sporné rozhodnutie poskytnuté v kontexte vnútroštátneho postupu vymáhania pomoci, v prejednávanej veci podala svoju žalobu o neplatnosť *pred* uverejnením sporného rozhodnutia v úradnom vestníku, na mojom závere nič nemení.

11. Z uvedeného podľa môjho názoru vyplýva, že Všeobecný súd správne konštatoval, že neprípustnosť, ktorej sa v prvostupňovom konaní dovolávala Komisia, sa musí odmietnuť, a že vzájomné odvolania Komisie by sa mali zamietnuť ako nedôvodné.

B. Tretí odvolací dôvod spoločnosti AZ a jediný odvolací dôvod Nemecka: porušenie článku 107 ods. 1 ZFEÚ týkajúce sa štátnych prostriedkov

12. V podstate totožné nie sú len vzájomné odvolania, ale aj odvolania podané spoločnosťami Covestro (vec C-790/21 P) a AZ (vec C-792/21 P). Odvolania podané Nemeckom (veci C-791/21 P a C-793/21 P) sú totožné. Návrhy v týchto súbežných veciach by sa teda mali vykladať spoločne.

13. Ako sa uvádza v bode 3 týchto návrhov, Súdny dvor požiadal, aby sa tieto návrhy zaoberali tretím odvolacím dôvodom spoločnosti AZ iba v rozsahu, v akom sa týka podmienky súvisiacej s existenciou zásahu prostredníctvom „štátnych prostriedkov“. To je zasa v súlade s jediným odvolacím dôvodom Nemecka, ktorý sa zaoberá výlučne touto otázkou.

14. Tretí odvolací dôvod spoločnosti AZ (vec C-792/21 P) pozostáva z troch oblastí v súvislosti so „štátnymi prostriedkami“: i) vytýka, že Všeobecný súd vo svojom posúdení uplatňoval právne nesprávne kritériá pre poplatok podľa práva v oblasti štátnej pomoci a pre štátnu kontrolu; ii) tvrdí, že Všeobecný súd sa opieral o skreslené vymedzenie vnútroštátneho práva a dopustil sa nesprávneho právneho posúdenia, keď kvalifikoval spornú prirážku ako poplatok podľa práva v oblasti štátnej pomoci, a iii) uvádza, že Všeobecný súd sa dopustil nesprávneho právneho posúdenia, keď konštatoval existenciu štátnej kontroly nad spornou prirážkou, lebo daný súd

predpokladal, že existovala povinnosť výberu a úplné krytie nákladov, a zastával názor, že Bundesnetzagentur (Spolková agentúra pre siete, Nemecko; ďalej len „BNetzA“) stanovila výšku prirážky.

15. Jediný odvolací dôvod Nemecka (C-793/21 P) je založený na troch tvrdeniach: i) Všeobecný súd sa dopustil nesprávneho právneho posúdenia, keď konštatoval, že povinné zaťaženie odberateľov alebo konečných odberateľov a štátna kontrola nad prostriedkami alebo správcami týchto prostriedkov predstavujú alternatívne kritériá; ii) Všeobecný súd sa dopustil nesprávneho právneho posúdenia, keď pri posudzovaní, či existuje „povinné zaťaženie odberateľov alebo konečných odberateľov“, konštatoval, že vzťah medzi dodávateľom elektrickej energie a konečnými odberateľmi nie je relevantný, a iii) Všeobecný súd sa dopustil nesprávneho právneho posúdenia, keď konštatoval, že výlučné použitie vybraných sieťových poplatkov nevylučuje, že štát môže týmito prostriedkami disponovať.

16. Komisia tvrdí, že tretí odvolací dôvod spoločnosti AZ a jediný odvolací dôvod Nemecka sa musia zamietnuť ako nedôvodné.

17. Vzhľadom na to, že rôzne tvrdenia týkajúce sa štátnych prostriedkov, ktoré uviedla AZ v treťom odvolacom dôvode (vec C-792/21 P) a Nemecko vo svojom jedinom odvolacom dôvode (vec C-793/21 P), sa do značnej miery prekrývajú, je primerané zaoberať sa nimi spoločne, a to v poradí podľa napadnutého rozsudku a v súlade s jeho štruktúrou. V dôsledku toho je najprv potrebné venovať sa alternatívnej povahe kritérií, potom kvalifikácii spornej prirážky[5] ako „poplatku“ a napokon existencii štátnej kontroly nad prostriedkami pochádzajúcimi zo spornej prirážky.

1. Prvá séria tvrdení uvedených spoločnosťou AZ a Nemeckom (dva prvky, ktoré tvoria alternatívu)

a) Hlavné tvrdenia účastníkov konania

18. AZ všeobecnejšie tvrdí, že Všeobecný súd uplatnil právne nesprávne kritériá štátnej pomoci, keď konštatoval štátnu povahu prostriedkov v prípade „poplatku“. Nemecko predovšetkým tvrdí, že Všeobecný súd sa dopustil nesprávneho právneho posúdenia, keď konštatoval, že existencia poplatku a štátna kontrola nad prostriedkami (alebo nad správcami týchto prostriedkov) predstavujú „dva prvky, ktoré tvoria alternatívu“. Na vyvodenie záveru, že prejednávaná vec zahŕňala „štátne prostriedky“, samotná existencia takéhoto poplatku nepostačuje.

b) Posúdenie

19. Všeobecný súd preskúmal judikatúru týkajúcu sa kritéria „štátnych prostriedkov“ a konštatoval, že „judikatúra Súdneho dvora… sa pri posudzovaní štátnej povahy prostriedkov v podstate opiera o dva hlavné prvky: na jednej strane o existenciu povinného zaťaženia konečných odberateľov alebo zákazníkov, ktorý sa zvyčajne označuje ako ‚poplatok‘, a najmä ako ‚poplatok nedaňového charakteru‘, a na druhej strane o štátnu kontrolu nad riadením systému,

[5] Pozri body 8 až 12 súbežných návrhov. Prevádzkovatelia distribučnej sústavy v podstate od konečných odberateľov vyberali prirážku, ktorej suma sa odvádzala prevádzkovateľom prenosovej sústavy na kompenzáciu straty príjmov spôsobenej oslobodením. Toto oslobodenie od povinnosti platiť sieťové poplatky sa vzťahovalo na odberateľov základného zaťaženia (ďalej len „sporné oslobodenie“).

najmä prostredníctvom štátnej kontroly nad prostriedkami alebo nad správcami (tretími osobami) týchto prostriedkov. V podstate ide o *dva prvky, ktoré tvoria alternatívu*“ (napadnutý rozsudok, bod 64, kurzívou zvýraznila generálna advokátka).

20. Podľa Všeobecného súdu „je preto potrebné zistiť, či sporný mechanizmus [financovania] spĺňa podmienky stanovené v príslušnej judikatúre, pokiaľ ide o používanie štátnych prostriedkov… a teda či sporná prirážka naozaj predstavuje povinné zaťaženie, takže je porovnateľná s parafiškálnym poplatkom, alebo ak to tak nie je, či štát má prinajmenšom kontrolu nad vybranými prostriedkami alebo nad subjektmi zodpovednými za správu týchto prostriedkov“ (napadnutý rozsudok, bod 77).

21. Nemecko tvrdí, že kritériá „poplatku“ a štátnej kontroly sú kumulatívne, pričom vychádza z rozsudkov FVE Holýšov I a i./Komisia [6], Nemecko/Komisia [7] a PreussenElektra [8]. Tieto a ďalšie (aktuálnejšie) rozsudky Súdneho dvora však namiesto toho svedčia v prospech toho, že tieto kritériá sú alternatívne, čo je v súlade s konštatovaním Všeobecného súdu v bodoch 59 a 64 až 66 napadnutého rozsudku. [9]

22. Tvrdenia predložené Nemeckom považujem za nedôvodné, keďže ich možno odmietnuť na základe najaktuálnejšej judikatúry Súdneho dvora, ktorá rozptyľuje akékoľvek možné pochybnosti, pokiaľ ide o to, či sú kritériá alternatívne alebo kumulatívne.

23. Veľká komora Súdneho dvora sa v rozsudku DOBELES HES [10] zaoberala dvoma otázkami, ktoré sú relevantné pre prejednávané odvolania: i) vymedzením pojmu „poplatok“ a ii) vzťahom medzi kritériom poplatku a kritériom štátnej kontroly nad mechanizmom financovania.

24. Súdny dvor v bode 39 tohto rozsudku objasnil, že kritériá relevantné v článku 107 ods. 1 ZFEÚ predstavujú alternatívu: „kritérium uvedené v predchádzajúcom bode tohto rozsudku [(teda existencia poplatku)] nie je jediným kritériom, ktoré umožňuje identifikovať ‚štátne prostriedky‘ v zmysle tohto ustanovenia. Skutočnosť, že finančné prostriedky zostávajú nepretržite pod kontrolou štátu, a teda k dispozícii príslušných vnútroštátnych orgánov, postačuje na to, aby boli kvalifikované ako ‚štátne prostriedky‘“.

25. Z uvedeného vyplýva, že postačuje, ak je splnené jedno alebo druhé z týchto dvoch kritérií, čo potvrdzuje bod 42 rozsudku DOBELES HES, kde Súdny dvor priamo odkazuje na existenciu „dv[och] alternatívn[ych] kritéri[í]“.

26. Všeobecný súd sa teda pri výklade článku 107 ods. 1 ZFEÚ v napadnutom rozsudku nesprávneho právneho posúdenia nedopustil, pretože keď v bode 64 konštatoval, že uvedené kritériá „tvoria alternatívu“, vychádzal z existujúcej judikatúry Súdneho dvora, pričom tento prístup bol odvtedy znovu potvrdený v rozsudku DOBELES HES. V dôsledku toho postačovalo, aby Všeobecný súd v napadnutom rozsudku zistil existenciu poplatku alebo štátnu kontrolu nad mechanizmom financovania, pričom na účely potvrdenia, že vec zahŕňala štátne prostriedky, by

6 Rozsudok zo 16. septembra 2021 (C-850/19 P, EU:C:2021:740; ďalej len „rozsudok FVE Holýšov I“).

7 Rozsudok z 28. marca 2019 (C-405/16 P, EU:C:2019:268; ďalej len „rozsudok EEG 2012“).

8 Rozsudok z 13. marca 2001 (C-379/98, EU:C:2001:160; ďalej len „rozsudok PreussenElektra“).

9 Pozri v tejto súvislosti rozsudok EEG 2012 (bod 72); rozsudky z 15. mája 2019, Achema a i. (C-706/17, EU:C:2019:407, body 64 až 66); zo 17. júla 2008, Essent Netwerk Noord a i. (C-206/06, EU:C:2008:413; ďalej len „rozsudok Essent Netwerk Noord“, bod 66); z 13. septembra 2017, ENEA (C-329/15, EU:C:2017:671, bod 30) [Súdny dvor odmieta prvé kritérium, teda existenciu poplatku, ale pokračuje skúmaním druhého kritéria, teda riadenia použitia prostriedkov zo strany štátu (bod 31), a tretieho kritéria, teda štátnej kontroly nad subjektmi, ktoré prostriedky spravujú (body 34 a 35)], a rozsudok FVE Holýšov I (bod 46).

10 Rozsudok z 12. januára 2023 (C-702/20 a C-17/21, EU:C:2023:1; ďalej len „rozsudok DOBELES HES“).

stačilo ktorékoľvek z týchto kritérií samo osebe. Z toho vyplýva, že tvrdenia predložené Nemeckom, podľa ktorých sú tieto kritériá kumulatívne, by sa podľa môjho názoru mali zamietnuť ako zjavne nedôvodné.

27. Je pravda, že Všeobecný súd to neuviedol výslovne, no zastávam názor, že zo znenia napadnutého rozsudku (najmä z bodu 77) jasne vyplýva, že druhé kritérium preskúmal iba v záujme úplnosti. Vzhľadom na to, že alternatívna povaha kritérií bola predmetom veľkých nezhôd medzi účastníkmi konania na Všeobecnom súde, Všeobecný súd sa riadil zásadou riadneho výkonu spravodlivosti a preskúmal oba prvky alternatívy.

28. Nemecko ďalej na podporu svojho tvrdenia, že kritériá „poplatku“ a štátnej kontroly by mali byť kumulatívne, takisto uvádza, že výklad článku 107 ods. 1 ZFEÚ v napadnutom rozsudku (ktorý potvrdzuje judikatúra Súdneho dvora) je v každom prípade v rozpore so systematikou Zmlúv a viedol by k „dôsledkom, ktoré sa v Zmluvách nestanovujú“. Tvrdí, že každý poplatok alebo príplatok uložený štátom by nevyhnutne patril pod pojem „štátne prostriedky“, čo by bolo v rozpore s fiškálnou suverenitou členských štátov. Ďalej uvádza, že cieľom zákazu neoprávnenej štátnej pomoci je ochrana pred narušaním voľnej hospodárskej súťaže zo strany štátu, z čoho vyplýva, že ide len o narušanie hospodárskej súťaže, ktoré je prepojené so štátnym rozpočtom alebo zahŕňa prostriedky, ktoré podliehajú dispozičnej právomoci štátu.

29. Ako však podotkla Komisia, tieto argumenty sú založené na nesprávnom výklade Zmlúv [11], ako aj na zlúčení judikatúry týkajúcej sa článkov 30 a 110 ZFEÚ na jednej strane a judikatúry týkajúcej sa článku 34 ZFEÚ na druhej strane. Zákaz diskriminácie podľa prvých dvoch uvádzaných článkov je odôvodnený skutočnosťou, že clá, poplatky aj dane majú fiškálnu povahu (predstavujú prostriedky používané štátom na dosahovanie politických cieľov). Okrem toho postačuje podotknúť, že hlavným rozhodujúcim faktorom vo vzťahu k štátnym prostriedkom je to, že narušanie hospodárskej súťaže je spôsobené štátom (a nie podnikom). Významné však je, že na rozdiel od toho, čo zrejme tvrdí Nemecko (bod 28 týchto návrhov), zo systematiky Zmlúv nevyplýva, že za štátnu pomoc sa má považovať iba pomoc „financovaná zo štátneho rozpočtu“. Judikatúra Súdneho dvora totiž vždy jasne uvádzala, že samotná skutočnosť, že tok prostriedkov prechádza výlučne cez súkromnoprávne subjekty, nepostačuje na vyvrátenie existencie účinnej štátnej kontroly v zmysle pojmu pomoci. [12]

30. V rozpore s argumentmi presadzovanými Nemeckom systematický rozdiel v umiestnení článkov 30 a 110 a článku 107 v rámci ZFEÚ nemá na účely prejednávaných vecí podstatný vplyv. Tieto tri ustanovenia majú naopak spoločné to, že sa týkajú fiškálnych opatrení štátu. Súdny dvor totiž vo vzťahu k týmto dvom kategóriám ustanovení prijíma široký výklad pojmu „štátna kontrola“, predovšetkým v záujme zabránenia obchádzaniu pravidiel obsiahnutých v týchto ustanoveniach. [13]

31. Je navyše nesprávne tvrdiť, že „akýkoľvek [prevod] aktív medzi súkromnými [právnickými osobami] nariadený právnym predpisom [by bol porovnateľný] s použitím štátnych prostriedkov“. Minimálna cena stanovená právnym predpisom napríklad poplatkom nie je.

[11] Nemecko prehliada presnú systematiku Zmlúv. Článok 30 ZFEÚ je súčasťou hlavy II kapitoly 1 s názvom „Colná únia“ a článok 110 ZFEÚ je súčasťou hlavy VII kapitoly 2 s názvom „Daňové ustanovenia“. Obsahujú absolútny zákaz diskriminácie. Tým sa líšia od článku 34 ZFEÚ, ktorý je súčasťou hlavy II kapitoly 3 s názvom „Zákaz množstevných obmedzení medzi členskými štátmi“, ktorá upravuje voľný pohyb tovaru a zároveň na rozdiel od článkov 30 a 110 ZFEÚ stanovuje možnosť, že obmedzenia voľného pohybu tovaru môžu byť odôvodnené.

[12] Pozri uznesenie z 22. októbra 2014, Elcogás (C-275/13, EU:C:2014:2314, bod 25 a citovaná judikatúra). Pozri tiež rozsudok z 9. novembra 2017, Komisia/TV2/Danmark (C-656/15 P, EU:C:2017:836, bod 48).

[13] Pozri bod 29 a poznámku pod čiarou 12 vyššie.

Postačuje uviesť rozsudky PreussenElektra a EEG 2012. Rozsudok PreussenElektra sa týkal zákonnej minimálnej ceny uplatňovanej medzi dvoma súkromnoprávnymi subjektmi. Súkromnoprávny subjekt, ktorý bol povinný uplatňovať minimálnu cenu, nemohol náklady preniesť na svojich zákazníkov. O poplatok teda nešlo.

32. V rozsudku EEG 2012 Súdny dvor objasnil, že samotná *možnosť* vplyvu na zákazníkov na konštatovanie, že použité prostriedky sú štátnymi prostriedkami, nepostačuje. Použitie štátnych prostriedkov – vo forme poplatku – možno predpokladať iba v prípade, že súkromnoprávny subjekt, ktorý táto povinnosť zaťažuje, má takisto *povinnosť* preniesť dodatočné náklady na tretiu stranu tak, že od nej vyberie poplatok.

33. Podľa môjho názoru zo všetkých uvedených úvah vyplýva, že konštatovanie Všeobecného súdu, že tieto kritériá tvoria alternatívu, bolo správne. Napadnutý rozsudok preto v tejto súvislosti nesprávnym právnym posúdením postihnutý nie je a prvá séria tvrdení uvedených spoločnosťou AZ a Nemeckom by sa mala zamietnuť ako nedôvodná.

2. Druhá séria tvrdení uvedených spoločnosťou AZ a Nemeckom (kvalifikácia spornej prirážky ako „poplatku“)

34. AZ a Nemecko Všeobecnému súdu vo vzťahu k prvému z alternatívnych kritérií uvedených vyššie vytýkajú, že nesprávne kvalifikoval spornú prirážku ako „poplatok“. Tvrdia, že táto kvalifikácia je založená na nesprávnom výklade pojmu „poplatok“ a na skreslení vnútroštátneho práva.

a) Prvá skupina tvrdení (konečný dlžník spornej prirážky)

35. AZ a Nemecko v rámci prvej skupiny tvrdení v podstate uvádzajú, že Všeobecný súd nesprávne vykladal pojem „konečný odberateľ“ v zmysle vnútroštátneho práva, pretože vnútroštátne právo ani nemecké vnútroštátne orgány neukladajú povinnosť platby odberateľom ani prevádzkovateľom sústavy. Takáto povinnosť bola možná iba podľa zmluvy o používaní sústavy vypracovanej regulačnými orgánmi, ktorá v prípade rokov 2012 a 2013 neexistovala. Prenesenie spornej prirážky na konečného odberateľa podľa spoločnosti AZ prináležalo dodávateľovi elektrickej energie ako používateľovi sústavy. Aj keby všetci dodávatelia systematicky preniesli túto prirážku na konečného odberateľa, takýto postup by nepostačoval na konštatovanie existencie právnej povinnosti.

36. Zastávam názor, že je potrebné preskúmať, či je otázka, kto bol konečným dlžníkom spornej prirážky, rozhodujúcim faktorom.

37. AZ v prvostupňovom konaní v podstate tvrdila, že prirážka sa vyberala iba od používateľov sústavy a že nedochádzalo k jej povinnému prenosu na konečných odberateľov elektrickej energie, takže sa nemala chápať ako poplatok, ale ako sieťový poplatok. V bode 84 napadnutého rozsudku však Všeobecný súd konštatoval, že tento argument nie je relevantný vzhľadom na skutočnosť, že konečnými dlžníkmi tejto prirážky boli používatelia sústavy (samotní dodávatelia, ako aj koneční odberatelia priamo pripojení na sústavu) a nie iní koneční odberatelia.

38. V bode 85 napadnutého rozsudku takisto Všeobecný súd konštatoval, že sporné rozhodnutie identifikuje povinnosť výberu a prenosu spornej prirážky vo vzťahu ku „konečným odberateľom“. Podľa môjho názoru je relevantné, že tento výklad bol podporený bodom 20 rozsudku

Bundesgerichtshof (Spolkový súdny dvor, Nemecko) zo 6. októbra 2015, v ktorom sa zamieta argument predložený v prvostupňovom konaní, že sporná prirážka bola sieťovým poplatkom. Tento súd potvrdil, že prirážka nepredstavovala zmluvnú kompenzáciu, ale externý výber poplatkov uložený prevádzkovateľom.

39. Z judikatúry Súdneho dvora navyše vyplýva, že na to, aby opatrenie predstavovalo „poplatok“ alebo „daň“ v zmysle článkov 30 a 110 ZFEÚ, stačí, aby sa vyberalo z medziproduktov alebo sprostredkujúcich služieb bez toho, aby sa nevyhnutne prenášalo na konečných odberateľov výrobkov alebo služieb na výstupe. V tejto judikatúre Súdneho dvora[14] nemá oporu názor, že poplatok alebo daň znamená existenciu štátnych prostriedkov iba v prípade, že sa uplatňuje na konečných odberateľov. Domnievam sa totiž, že pojmy „poplatok“ a „daň“, ktoré sa uvádzajú v článkoch 30 a 110 ZFEÚ, sa musia chápať široko na základe teleologického výkladu.

40. Všeobecný súd sa o rovnakú judikatúru správne opieral v bode 86 napadnutého rozsudku.

41. Zastávam názor, že Všeobecný súd správne založil svoj prístup na otázke, či súkromné alebo verejné subjekty, ktoré sú poverené vykonávaním schémy, musia uhradiť výdavky z vlastných finančných prostriedkov (situácia, ktorá nezahŕňa štátnu pomoc) alebo či môžu tieto prostriedky vybrať od tretích strán (situácia, v ktorej existuje štátna pomoc). To, či sú tieto tretie strany konečnými odberateľmi alebo sú medzičlánkom hodnotového reťazca, má len malú dôležitosť. Jediným rozhodujúcim faktorom je totiž redistribučný účinok poplatku, konkrétne to, že štát alebo súkromnoprávny subjekt tento poplatok vyberá od podnikov a používa ho na financovanie výhody poskytnutej inej kategórii podnikov.

42. Z teleologického výkladu a judikatúry Súdneho dvora k pojmom „poplatok“ a „daň“ v zmysle článkov 30 a 110 ZFEÚ vyplýva, že povaha subjektu, ktorý je v jednotlivých prípadoch povinný poplatok alebo daň zaplatiť, nie je relevantná. Rozhodujúcim faktorom je to, či sa poplatok alebo daň vzťahuje na dotknutý výrobok alebo na činnosť nevyhnutne súvisiacu s daným výrobkom.[15]

43. Z uvedeného podľa môjho názoru vyplýva, že prvá skupina tvrdení by sa mala zamietnuť ako nedôvodná.

b) Druhá skupina tvrdení (sporný poplatok nebol povinný)

1) Rozhodnutie BNetzA z roku 2011 bolo vnútroštátnymi súdmi vyhlásené za protiprávne

44. AZ tvrdí, že Všeobecný súd vychádzal výlučne a nesprávne z rozhodnutia BNetzA z roku 2011[16], zatiaľ čo nemecké súdy toto rozhodnutie so spätnou účinnosťou vyhlásili za protiprávne.[17]

[14] Predovšetkým v rozsudku Essent Netwerk Noord (bod 49).

[15] Tamže.

[16] Rozhodnutie zo 14. decembra 2011 (BK8-11-024).

[17] Pozri bod 13 súbežných návrhov. Počas správneho konania pred Komisiou, ktoré viedlo k prijatiu sporného rozhodnutia, bolo sporné oslobodenie najprv vyhlásené za absolútne neplatné súdnymi rozhodnutiami Oberlandesgericht Düsseldorf (Vyšší krajinský súd Düsseldorf, Nemecko) z 8. mája 2013 a Bundesgerichtshof (Spolkový súdny dvor) zo 6. októbra 2015.

45. Vzniká otázka, či Všeobecný súd bol oprávnený dospieť k záveru, že sporná prirážka bola povinná, na základe daného rozhodnutia BNetzA napriek skutočnosti, že ho následne Oberlandesgericht Düsseldorf (Vyšší krajinský súd Düsseldorf) a v odvolacom konaní Bundesgerichtshof (Spolkový súdny dvor) zrušili a vyhlásili za absolútne neplatné.

46. Pripomenula by som, že z rozsudkov Komisia/Aer Lingus a Ryanair Designated Activity [18] a Heiser [19] vyplýva, že možná protiprávnosť nemôže vnútroštátnu schému zbaviť povahy štátnej pomoci.

47. Podľa rozsudku Heiser „aj za predpokladu, že právna úprava, ktorá upravuje opravu odpočítanej dane… je nezákonná, [faktom zostáva], že *účinky tejto právnej úpravy môžu pôsobiť dlhodobo až dovtedy, dokiaľ nebude zrušená alebo aspoň vyslovená jej nezákonnosť*“ (kurzívou zvýraznila generálna advokátka).

48. Podobne podľa rozsudku Komisia/Aer Lingus a Ryanair Designated Activity „skutočnosť, že daňové opatrenie je v rozpore s inými ustanoveniami práva Únie ako články 107 a 108 ZFEÚ, nemôže vylúčiť, že by vyňatie z tohto daňového opatrenia, z ktorého majú prospech niektorí daňovníci *počas toho, ako sporné daňové opatrenie vyvoláva účinky* voči iným daňovníkom, pričom nebolo ani zrušené, ani vyhlásené za neplatné, a tým za neuplatniteľné, nemohlo byť posúdené ako ‚štátna pomoc‘“ (kurzívou zvýraznila generálna advokátka).

49. Ako na pojednávaní uviedla Komisia, nemecký normotvorca vyriešil situáciu spôsobom, ktorý zabezpečil, aby sa výber spornej prirážky po zrušení, o ktorom rozhodol Bundesgerichtshof (Spolkový súdny dvor), so spätnou účinnosťou opravil a naďalej mal právne účinky, takže povinnosť spornej prirážky sa zachovala.

50. Zastávam názor, že v rámci práva Únie v oblasti štátnej pomoci sa opatrenie musí posudzovať z hľadiska jeho účinkov.

51. Z uvedenej judikatúry podľa môjho názoru vyplýva, že Všeobecný súd bol oprávnený konštatovať (v bodoch 76 a 90 napadnutého rozsudku), že skutočnosť, že rozhodnutie BNetzA z roku 2011 sa počas relevantného obdobia skutočne uplatňovalo a vyvolávalo právne účinky, je na účely preskúmania štátnej pomoci rozhodujúcim faktorom.

52. Toto rozhodnutie bolo počas relevantného obdobia právne záväzné a vyžadovalo, aby prevádzkovatelia sústavy vyberali spornú prirážku od používateľov sústavy.

53. V znení bodu 3 rozhodnutia BNetzA z roku 2011 sa povinnosť vyberať spornú prirážku ukladala prevádzkovateľom distribučnej sústavy, ktorí boli teda povinní túto prirážku vyberať od svojich zákazníkov. Vzhľadom na to, že dané rozhodnutie bolo súčasťou schémy účinnej počas relevantného obdobia a vyvolávalo záväzné účinky – tým skôr, že tieto účinky v skutočnosti po zrušení zo strany vnútroštátnych súdov neboli odstránené (ustanoveniami, ktoré túto schému postupne zrušili) –, Všeobecný súd správne rozhodol, že schéma založená na spornej prirážke mala právne záväzný účinok (napadnutý rozsudok, bod 90).

[18] Rozsudok z 21. decembra 2016 (C-164/15 P a C-165/15 P, EU:C:2016:990, bod 69).

[19] Rozsudok z 3. marca 2005 (C-172/03, EU:C:2005:130, bod 38).

54. Moje posúdenie v týchto návrhoch je takisto podporené rozsudkom Súdneho dvora Deutsche Post/Komisia [20], v ktorom sa konštatovalo, že zrušené rozhodnutie stále môže vyvolávať právne účinky. Keďže žaloba o neplatnosť bola v danej veci podaná skôr, ako Všeobecný súd vydal rozsudok, ktorým sporné rozhodnutie zrušil (čím ho so spätnou účinnosťou vylúčil z právneho poriadku), prípustnosť danej žaloby sa musela posudzovať vo vzťahu k času, keď bola podaná, pretože záporné rozhodnutie z roku 2002 bolo stále účinné a naďalej bolo súčasťou právneho poriadku Únie.

55. Napokon je v tejto súvislosti potrebné zdôrazniť, že vyvolanie právnych účinkov bolo navyše výslovne uvedeným cieľom nemeckého normotvorcu. [21]

56. Argumenty, ktorých cieľom je dovolávať sa skutočnosti, že vnútroštátne súdy vyhlásili rozhodnutie BNetzA z roku 2011 za protiprávne, by sa podľa môjho názoru mali zamietnuť ako nedôvodné.

2) Články 30 a 110 ZFEÚ (pojmy „poplatok“ a „daň“) a judikatúra Essent Netwerk Noord (kogentná povaha zaťaženia)

i) Články 30 a 110 ZFEÚ (pojmy „poplatok“ a „daň“)

57. AZ a Nemecko v podstate tvrdia, že Všeobecný súd predovšetkým v bode 86 napadnutého rozsudku nesprávne vykladal pojmy „poplatok“ a „daň“ v zmysle článkov 30 a 110 ZFEÚ s cieľom dospieť k záveru, že sporná prirážka týmto pojmom zodpovedá. Je pravda, že Všeobecný súd v záujme odôvodnenia skutočnosti, že povinnosť vybrať prirážku v súvislosti s používaním sústavy takisto môže byť poplatkom, odkazuje na pojmy „poplatok“ a „daň“ na účely článkov 30 a 110 ZFEÚ.

58. Ako sa vysvetľuje v bode 39 týchto návrhov, pojmy „poplatok“ a „daň“, ktoré sa uvádzajú v článkoch 30 a 110 ZFEÚ, sa musia vykladať široko.

59. Súdny dvor v rozsudku Essent Netwerk Noord (bod 40) konštatoval, že „články [30 a 110 ZFEÚ], ktoré sa navzájom dopĺňajú… sledujú cieľ spočívajúci v zákaze diskriminácie *výrobkov* pochádzajúcich z iných členských štátov alebo vyvážaných do iných členských štátov, pokiaľ by diskriminácia mohla predstavovať prekážku ich voľného pohybu v rámci [Európskej únie] za podmienok normálnej hospodárskej súťaže“ (kurzívou zvýraznila generálna advokátka).

60. Ako sa podotýka v bode 42 týchto návrhov, z pojmov „poplatok“ a „daň“ v zmysle článkov 30 a 110 ZFEÚ vyplýva, že povaha subjektu, ktorý je v jednotlivých prípadoch povinný poplatok alebo daň zaplatiť, nie je relevantná. Rozhodujúcim faktorom je to, či sa poplatok alebo daň vzťahuje na dotknutý výrobok alebo na činnosť nevyhnutne súvisiacu s daným výrobkom.

[20] Rozsudok z 24. októbra 2013 (C-77/12 P, EU:C:2013:695, body 65 a 66).

[21] V dokumente Bundestag (Spolkový snem, Nemecko) 18/8915 z 22. júna 2016, s. 39, sa uvádza, že „ustanovenia nového § 24 prvej vety bodu 3 a druhej vety bodu 5 [Energiewirtschaftsgesetz (zákon o ochrane dodávok energie)] nadobúdajú účinnosť spätne od 1. januára 2012 na základe nového § 9 prvej vety. Novela sa teda takisto spätne uplatňuje na uzavreté otázky patriace do minulosti, konkrétne na výber [spornej] prirážky v súvislosti s konečným odberom elektrickej energie. … Spätná účinnosť stanovená v novom § 9 je takisto nevyhnutná na objasnenie nejednoznačnej právnej situácie. … Zrušenie by viedlo k zložitým kompenzáciám v podobe vzájomných platieb bez existencie legitímnej dôvery bývalých dlžníkov prirážky“.

61. V prejednávaných veciach sa sporná prirážka vyberá vo vzťahu k používaniu sústavy. Podľa správneho posúdenia Všeobecného súdu je z hľadiska kvalifikácie prirážky ako poplatku rozhodujúca skutočnosť, že prirážka nepredstavuje protihodnotu za používanie sústavy, ale povinné zaťaženie.

62. AZ sa snaží dovolávať tvrdenia, že v predchádzajúcich veciach prejednávaných Súdnym dvorom nebolo príslušným výrobkom používanie sústavy, ale dodávaná elektrická energia. Jedinou otázkou, na ktorej záležalo, teda bolo, či sa vo vzťahu týkajúcom sa dodávok elektrickej energie vyberal tarifný príplatok, ktorý sa musel kvalifikovať ako poplatok.

63. Tvrdenie spoločnosti AZ je však bezvýznamné, keďže v prejednávaných veciach sa používanie sústavy musí na účely článkov 30 a 110 ZFEÚ v súlade s vyššie uvedenou judikatúrou Súdneho dvora považovať za medziprodukt alebo konkrétnejšie sprostredkujúcu službu. Všeobecný súd sa teda tým, že pri vymedzení poplatku ako zaťaženia uloženého na poskytovaný výrobok alebo poskytovanú službu vychádzal z článkov 30 a 110 ZFEÚ, podľa môjho názoru nesprávneho právneho posúdenia nedopustil.

ii) Rozsudok Essent Netwerk Noord a nadväzujúca judikatúra Súdneho dvora (kogentná povaha zaťaženia)

64. Riešenie otázky týkajúcej sa kogentnej povahy zaťaženia ako podmienky na určenie existencie štátnych prostriedkov navyše možno vyvodiť z existujúcej judikatúry Súdneho dvora, keďže prejednávané veci sú podobné skutkovému stavu, ktorý viedol k rozsudku Essent Netwerk Noord.

65. Rozsudok Essent Netwerk Noord sa týkal poplatku v Holandsku. Prevádzkovateľ sústavy (plne kontrolovaný orgánmi verejnej moci) vyberal od vnútroštátnych odberateľov elektrickej energie poplatok (cenovú prirážku) vo vzťahu k používaniu jeho elektrickej sústavy. Podobne ako v prejednávaných veciach sa v rozsudku Essent Netwerk Noord tento poplatok stanovoval vo vnútroštátnom práve, prevádzkovateľ sústavy vyberal finančné prostriedky od odberateľov a takýmto spôsobom financoval štátnu pomoc.

66. Všeobecný súd správne odkázal na rozsudok v danej veci a v bode 60 napadnutého rozsudku podotkol, že „Súdny dvor dospel k záveru, že prirážka vo vzťahu k prenášanej elektrickej energii stanovená na základe objektívnych kritérií, uložená právnymi predpismi odberateľom elektrickej energie a vyberaná prevádzkovateľmi sústavy predstavuje ‚poplatok', ktorého zdrojom sú štátne prostriedky".

67. Súdny dvor v rozsudku Essent Netwerk Noord uvádza viacero pripomienok dôležitých na účely prejednávaných odvolaní.

68. Po prvé Súdny dvor podotýka, že na tom, či sa poplatok týka výrobku ako takého, napríklad elektrickej energie, alebo či sa bude týkať činnosti nevyhnutne súvisiacej s daným výrobkom, napríklad prepravy elektrickej energie, záleží len málo (rozsudok Essent Netwerk Noord, bod 44). V prejednávaných veciach sa poplatok týka prepravy elektrickej energie.

69. Po druhé Súdny dvor zdôrazňuje, že pre existenciu poplatku je rozhodujúca skutočnosť, že prirážka predstavuje jednostranne uložené zaťaženie (rozsudok Essent Netwerk Noord, bod 45). V prejednávaných veciach rozhodnutie BNetzA z roku 2011 právne záväzným spôsobom uložilo prevádzkovateľom distribučnej sústavy povinnosť vyberať spornú prirážku od používateľov sústavy (bod 98 napadnutého rozsudku).

70. Po tretie Súdny dvor konštatuje, že „nie je dôležité, že finančné zaťaženie nie je vyberané prostredníctvom štátu“ (rozsudok Essent Netwerk Noord, bod 46). V prejednávaných veciach boli za výber spornej prirážky zodpovední prevádzkovatelia distribučnej sústavy.

71. Napokon v prejednávaných veciach podobne ako v situácii, ktorá viedla k rozsudku Essent Netwerk Noord, bola sporná prirážka určená na pokrytie nákladov na používanie sústavy, ktoré by nemeckí odberatelia základného zaťaženia za bežných okolností museli znášať sami.

72. Oslobodenie odberateľov základného zaťaženia od sieťových poplatkov teda zlepšilo ich konkurenčné postavenie. Vzhľadom na to, že prirážka sporná v prejednávaných veciach mala status poplatku, bolo by primerané uznať tieto prostriedky za štátne prostriedky v zmysle článku 107 ods. 1 ZFEÚ. Okrem toho by to bolo v súlade s judikatúrou, podľa ktorej z financovania výhody prostredníctvom príjmov z poplatku vyplýva, že výhoda pochádza zo štátnych prostriedkov. [22]

73. Zastávam názor, že obzvlášť relevantný nie je len rozsudok Essent Netwerk Noord, ale aj rozsudok FVE Holýšov I. Obe tieto veci zahŕňajú podobné skutkové okolnosti ako prejednávané veci a vyplýva z nich, že Súdny dvor sa otázkami nastolenými v prejednávaných odvolaniach už v skutočnosti zaoberal.

74. Súdny dvor v rozsudku FVE Holýšov I vysvetlil, že na tom, či dotknutý mechanizmus financovania podľa vnútroštátneho práva je alebo nie je kvalifikovaný ako poplatok alebo parafiškálny poplatok, nezáleží. Pre právo Únie v oblasti štátnej pomoci je relevantný iba poznatok, že toto zaťaženie sa vyberá a že výber je uložený jednostranne a prostredníctvom aktu štátu.

75. Súdny dvor v oboch uvedených rozsudkoch podotýka, že ide o povinnosť jednostranne vyberať finančné prostriedky a tie sú teda štátnymi prostriedkami. Táto otázka vedie k nedávnemu rozsudku DOBELES HES (bod 34), v ktorom sa poskytuje ďalšie objasnenie rozsudku Essent Netwerk Noord. Zastávam názor, že uvedené je dôležité na účely výsledku prejednávaných odvolaní.

76. Súdny dvor v bode 34 konštatuje, že „pokiaľ ide v druhom rade o podmienku týkajúcu sa toho, aby bola výhoda poskytnutá ‚zo štátnych prostriedkov‘, konkrétne na ktorú sa pýta vnútroštátny súd, Súdny dvor rozhodol, že sumy vyplývajúce z tarifného príplatku, povinnosť platenia ktorého uložil štát odberateľom elektrickej energie, sú podobné dani, ktorá zaťažuje elektrickú energiu, a pochádzajú zo ‚štátnych prostriedkov‘ v zmysle článku 107 ods. 1 ZFEÚ“ [23].

77. Podotkla by som, že rozsudok DOBELES HES ďalej v bodoch 36 a 37 objasňuje ďalšiu existujúcu judikatúru okrem tej, ktorá vyplýva z rozsudku Essent Netwerk Noord (predovšetkým rozsudok EEG 2012, body 70 a 71).

78. Súdny dvor zdôrazňuje rozdiely medzi rozsudkami EEG 2012 a DOBELES HES. Vysvetľuje, že vo veci EEG 2012 neexistoval žiadny povinný príspevok, keďže výber zaťaženia podľa EEG nebol právne záväzný a mal výlučne dobrovoľný základ. Súdny dvor teda objasňuje, že pri určovaní toho, či je dotknuté zaťaženie povinným príspevkom, je rozhodujúca jeho kogentná povaha.

[22] Rozsudok Essent Netwerk Noord (bod 66).

[23] Súdny dvor v tomto zmysle odkazuje na rozsudok Essent Netwerk Noord (body 47 a 66).

Samotná skutočnosť, že sa prevádzajú alebo môžu prevádzať finančné prostriedky, sama osebe nie je postačujúca. V prejednávaných veciach však práve povinnosť vybrať poplatok (alebo zaťaženie) existovala, zatiaľ čo rozsudok EEG 2012 sa poplatku netýkal.

79. Na rozdiel od situácie v rozsudku EEG 2012 výber spornej prirážky v prejednávaných veciach nepredstavuje obchodné rozhodnutie prevádzkovateľov sústavy, ale uskutočňuje sa na základe právnych predpisov (predovšetkým rozhodnutia BNetzA).

80. Preto je nevyhnutné rozlišovať medzi mechanizmom financovania, ktorý je predmetom prejednávaných vecí, a mechanizmom, o ktorý išlo v rozsudku EEG 2012. *Existencia prirážky* v prejednávaných veciach na rozdiel od situácie v rozsudku EEG 2012 sama osebe postačuje na to, aby sa mohlo konštatovať, že predstavuje štátne prostriedky.

81. Pokiaľ ide o druhé z dvoch kritérií v rozsudku EEG 2012, teda *štátnu kontrolu* (dispozičnú právomoc) nad samotnými prostriedkami alebo nad subjektom, ktorý tieto prostriedky spravuje, ako možno vidieť vyššie, tieto dve kritériá nie sú kumulatívne, ale alternatívne.

82. Ak by bola v rozsudku EEG 2012 povinná prirážka, Súdny dvor by sa nemusel púšťať do úvah v bode 72 tohto rozsudku.

83. Práve preto, že podmienky v bode 71 neboli splnené, totiž Súdny dvor považoval za potrebné pokračovať vo svojej argumentácii v bode 72.

84. V bode 71 tohto rozsudku Súdny dvor rozhodol, že „ skutočnosť, ktorú Všeobecný súd konštatoval… že ‚v praxi' bola finančná záťaž vyplývajúca z príplatku EEG prenášaná na konečných odberateľov a v dôsledku toho bola ‚z hľadiska jej účinkov porovnateľná s poplatkom za spotrebu elektriny', nestačí na to, aby sa mohlo dospieť k záveru, že príplatok EEG mal rovnaké vlastnosti ako cenové navýšenie elektriny skúmané Súdnym dvorom v rozsudku [Essent Netwerk Noord]".

85. Súdny dvor preto začína bod 72 slovným spojením „v dôsledku toho": „V dôsledku toho treba overiť, či však Všeobecnému súdu ďalšie dve skutočnosti, ktoré… sú pripomenuté… v bode 62 tohto rozsudku, umožnili dospieť k záveru, že prostriedky získané na základe príplatku EEG predstavovali štátne prostriedky, keďže sú stále pod verejnou kontrolou, a teda k dispozícii verejným orgánom… V tomto prípade je nepodstatné, či možno príplatok EEG považovať za ‚poplatok', alebo nie."

86. Inými slovami, situácia v rozsudku EEG 2012 bola úplne iná ako v prejednávaných veciach.

87. Nemecký normotvorca v rozsudku EEG 2012 umožnil podnikom v oblasti elektrickej energie vyberať určité zaťaženie, no išlo iba o *možnosť* a nie *povinnosť*. Štát dal prevádzkovateľom na výber: ak danú možnosť využili, vybrané finančné prostriedky sa museli použiť na konkrétny účel určený štátom (t. j. boli určené na kompenzáciu dodatočných nákladov spojených s energiou z obnoviteľných zdrojov). Súdny dvor teda v danej veci dospel k záveru, že vzhľadom na skutočnosť, že neexistovala povinnosť výberu tohto zaťaženia, štát tieto prostriedky nekontroloval.

88. Z uvedených úvah a judikatúry vyplýva, že sporná prirážka – ako konštatovala Komisia v spornom rozhodnutí a ako rozhodol aj Bundesgerichtshof (Spolkový súdny dvor) – predstavovala výber poplatku uložený právnym predpisom, čo – ako sa naposledy potvrdilo v rozsudku DOBELES HES – postačuje na konštatovanie, že ide o štátne prostriedky.

89. Preto zastávam názor, že napadnutý rozsudok v tejto súvislosti nesprávnym právnym posúdením postihnutý nie je.

90. Argumenty založené na článkoch 30 a 110 ZFEÚ (pojmy „poplatok“ a „daň“), ako aj na rozsudku Essent Netwerk Noord a nadväzujúcej judikatúre (kogentná povaha zaťaženia) by sa podľa môjho názoru mali zamietnuť ako nedôvodné.

3) Skreslenie vnútroštátneho práva a neexistencia povinnosti vyberať alebo platiť prirážku

91. AZ a Nemecko v podstate tvrdia, že Všeobecný súd skreslil vnútroštátne právo, keďže povinnosť vyberať spornú prirážku neexistovala.

92. Zastávam názor, že kvalifikácia spornej prirážky ako poplatku nie je založená na žiadnom skreslení vnútroštátneho práva.

93. V bodoch 85 a 87 až 89 napadnutého rozsudku Všeobecný súd na základe vnútroštátneho práva (najmä rozhodnutia BNetzA z roku 2011) konštatoval, že sporný poplatok sa vyberal od konečných odberateľov. Tvrdenie, že „poplatok“, ako sa vymedzuje v rozsudku Essent Netwerk Noord, existuje iba vtedy, keď je osobou povinnou platiť ho konečný odberateľ, je teda neúčinné. Nemecko totiž v odvolacom konaní na Súdnom dvore proti tomuto zisteniu Všeobecného súdu týkajúcemu sa vnútroštátneho práva, ktoré je skutkovým zistením, namietať nemôže, pričom daný členský štát tak v skutočnosti priamo ani neurobil.

94. Ako sa vysvetľuje v bodoch 37 až 42 týchto návrhov, z judikatúry vyplýva, že povaha subjektu, ktorý je v jednotlivých prípadoch povinný poplatok zaplatiť, nie je relevantná. Rozhodujúcim faktorom je namiesto toho to, či sa poplatok vzťahuje na dotknutý výrobok alebo na činnosť nevyhnutne súvisiacu s daným výrobkom.

95. Okrem toho súhlasím s Komisiou, že povinnosť výberu a povinnosť platby predstavujú dve strany tej istej mince[24], v dôsledku čoho platí, že určovanie, či povinnosť platby uložená používateľom sústavy vyplývala z vnútroštátnych právnych predpisov alebo z rozhodnutia BNetzA z roku 2011, je takisto irelevantné.

96. Na rozdiel od argumentov predložených spoločnosťou AZ skutočnosť, že rozhodnutie BNetzA z roku 2011 nestanovovalo sankcie za nevybratie spornej prirážky, v tejto súvislosti nie je rozhodujúca. BNetzA uplatňovala riadne právomoci dohľadu nad prevádzkovateľmi prenosovej sústavy a mohla prijímať záväzné rozhodnutia určené týmto prevádzkovateľom, ak si neplnili svoje povinnosti.[25]

97. Z uvedeného vyplýva, že argumenty založené na skreslení vnútroštátneho práva a na neexistencii povinnosti vyberať a platiť spornú prirážku by sa podľa môjho názoru mali zamietnuť ako nedôvodné.

[24] Keď regulačný orgán vyžaduje, aby subjekt podliehajúci úprave vybral poplatok, zároveň vyžaduje, aby ho dlžník poplatku zaplatil. Inak by daný subjekt nebol schopný splniť si svoju povinnosť, ktorú mu orgán uložil.

[25] Ustanovenia § 29 a 54 Energiewirtschaftsgesetz (zákon o ochrane dodávok energie) v znení Gesetz zur Neuregelung energiewirtschaftlicher Vorschriften (zákon o revízii predpisov v oblasti energetiky) z 26. júla 2011, BGBl. 2011 I, s. 1554. Pozri sporné rozhodnutie (odôvodnenie 123).

4) Neexistencia úplnej kompenzácie straty príjmov a nákladov

98. AZ tvrdí, že na rozdiel od toho, čo Všeobecný súd konštatuje v bodoch 91 až 95 napadnutého rozsudku, vnútroštátne orgány prevádzkovateľom sústavy neposkytli úplnú kompenzáciu straty príjmov a nákladov vyplývajúcich z oslobodenia od poplatkov. V bode 92 napadnutého rozsudku nesprávne vyvodil existenciu poplatku.

99. V rozpore s tvrdením spoločnosti AZ Všeobecný súd správne konštatoval, že sporná prirážka umožňovala úplnú kompenzáciu straty, ktorú prevádzkovatelia sústavy utrpeli v dôsledku oslobodenia od sieťových poplatkov. To vyplývalo z § 19 ods. 2 šiestej a siedmej vety StromNEV 2011 [26] a z rozhodnutia BNetzA z roku 2011. Z hľadiska posúdenia prirážky podľa práva Únie v oblasti štátnej pomoci bola dôležitá skutočnosť, že oslobodenie odberateľov základného zaťaženia od sieťových poplatkov a výsledná výhoda boli úplne financované z prirážky. [27]

100. V bode 95 napadnutého rozsudku však Všeobecný súd správne odmietol tvrdenie, že neexistoval žiadny zákonný mechanizmus na zaručenie úplnej kompenzácie utrpených strát (najmä z dôvodu nemožnosti preniesť náklady spornej prirážky v prípade nevymožiteľných pohľadávok). Kvalifikácia spornej prirážky ako parafiškálneho poplatku totiž postačuje na to, aby sa príjmy z tohto poplatku považovali za štátne prostriedky, pričom nie je potrebné, aby sa štát zaviazal kompenzovať straty spôsobené nezaplatením uvedenej prirážky, a to najmä v prípade nevymožiteľných pohľadávok.

101. Podľa môjho názoru z toho vyplýva, že argumenty založené na neexistencii úplnej náhrady straty príjmov a nákladov by sa mali zamietnuť ako nedôvodné.

102. Domnievam sa, že zo všetkých uvedených úvah vyplýva, že druhá séria tvrdení uvedených spoločnosťou AZ a Nemeckom by sa mala zamietnuť ako neúčinná alebo nedôvodná.

3. Tretia séria tvrdení uvedených spoločnosťou AZ a Nemeckom (existencia štátnej kontroly nad prostriedkami pochádzajúcimi zo spornej prirážky)

a) Hlavné tvrdenia účastníkov konania

103. AZ v podstate tvrdí, že napadnutý rozsudok je postihnutý nesprávnym právnym posúdením, pretože Všeobecný súd na základe nesprávneho opisu vnútroštátneho práva konštatoval, že nad prostriedkami pochádzajúcimi zo spornej prirážky existuje štátna kontrola. Uvádza v podstate to, že štátne požiadavky týkajúce sa výšky prirážky uvedené v bodoch 101 a 102 napadnutého rozsudku na podporu tohto záveru nikdy neexistovali a ostatné úvahy týkajúce sa štátnej kontroly (body 105 až 112 napadnutého rozsudku) nie sú presvedčivé.

104. Nemecko v podstate tvrdí, že body 64 až 66 a 77 napadnutého rozsudku sú v rozpore s bodmi 99 a 100 tohto rozsudku. Pokiaľ ide o judikatúru Súdneho dvora, rozhodujúcim faktorom je kontrola a dispozičná právomoc vo vzťahu k dotknutým prostriedkom. Takisto tvrdí, že Všeobecný súd nesprávne konštatoval, že vzťah medzi dodávateľom a konečným odberateľom

[26] Nariadenie StromNEV – Stromnetzentgeltverordnung (spolkové nariadenie o sieťových poplatkoch pre elektrické sústavy) z 25. júla 2005 v znení Energiewirtschaftsgesetz (zákon o ochrane dodávok energie) v znení Gesetz zur Neuregelung energiewirtschaftlicher Vorschriften (zákon o revízii predpisov v oblasti energetiky) z 26. júla 2011, BGBl. 2011 I, s. 1554.

[27] Pozri najmä body 91 až 98 napadnutého rozsudku.

elektrickej energie nie je v tomto prípade rozhodujúci pri vyvodzovaní záveru, že existuje povinné zaťaženie, z dôvodu, že sporná prirážka sa nevyberá v súvislosti s odberom elektrickej energie, ale s používaním sústavy.

b) Posúdenie

105. Vzhľadom na alternatívnu povahu dvoch kritérií uvedenú v mojom posúdení vyššie postačuje na konštatovanie štátnej povahy prostriedkov už existencia poplatku. Vzhľadom na to, že kritérium „poplatku" je v prejednávaných veciach splnené a posúdenie Všeobecného súdu v tejto súvislosti je správne, tretia séria tvrdení v prejednávaných odvolaniach je neúčinná a netreba ju ďalej skúmať.

106. Iba v záujme úplnosti teda uvediem tieto pripomienky.

107. Napriek skutočnosti, že kritérium „poplatku" je splnené a posúdenie Všeobecného súdu a teraz v odvolacom konaní Súdneho dvora sa môže na tomto mieste ukončiť, faktom zostáva, že posúdenie Všeobecného súdu, pokiaľ ide o kritérium „štátnej kontroly", by sa v prejednávanej veci takisto muselo potvrdiť.

108. Dodatočné náklady vyplývajúce z oslobodenia niektorých odberateľov od sieťových poplatkov sa preniesli na konečných odberateľov v súlade so záväznými ustanoveniami práva dotknutého členského štátu.[28] Mechanizmus spornej prirážky navyše prevádzkovateľom sústavy zabezpečoval úplnú kompenzáciu straty príjmov, pretože výška uvedenej prirážky bola prispôsobená sume zdrojov požadovaných z dôvodu sporného oslobodenia.[29]

109. Pokiaľ ide o argument spoločnosti AZ, že výška tejto prirážky nebola stanovená štátom, postačuje podotknúť, že prevádzkovatelia prenosovej sústavy nemali pri určovaní tohto zaťaženia žiadnu voľnosť a že – ako správne konštatoval Všeobecný súd v bode 100 napadnutého rozsudku – existovala štátna kontrola nad prostriedkami, teda nad celým mechanizmom výberu a rozdeľovania spornej prirážky.

110. AZ a Nemecko, ktoré sa snažia dovolávať rozsudku EEG 2012, tvrdia, že výlučné určenie prostriedkov pochádzajúcich zo spornej prirážky bránilo štátnej kontrole. Ako však Všeobecný súd správne vysvetľuje v bodoch 110 a 111 napadnutého rozsudku, Súdny dvor v danom rozsudku nezmenil svoju ustálenú judikatúru, ktorá bola navyše potvrdená aktuálnejšou judikatúrou[30], ale obmedzil sa na uvedenie toho, že *ak neexistujú iné faktory*, tento faktor *sám osebe* nie je rozhodujúci na preukázanie existencie takejto kontroly. V prejednávaných veciach Všeobecný súd v skutočnosti iný takýto faktor – existenciu poplatku – identifikoval.

111. Tvrdeniu, že štátna kontrola nad celým mechanizmom výberu spornej prirážky neexistuje, odporuje skutočnosť, že medzi spornou prirážkou (ako parafiškálnym poplatkom) na jednej strane a pomocou poskytnutou vo forme oslobodenia od sieťových poplatkov na druhej strane existuje povinný vzťah záväzného určenia. V súlade s judikatúrou Súdneho dvora platí, že ak medzi

[28] Ako Všeobecný súd správne konštatoval v bodoch 87 až 90 napadnutého rozsudku.

[29] Ako Všeobecný súd správne konštatoval v bodoch 91 až 92 napadnutého rozsudku.

[30] Pozri rozsudok Essent Netwerk Noord (bod 69); rozsudok z 15. mája 2019, Achema a i. (C-706/17, EU:C:2019:407, bod 66), a rozsudok EEG 2012 (bod 76). Pozri tiež rozsudok z 11. decembra 2014, Rakúsko/Komisia (T-251/11, EU:T:2014:1060, bod 70).

opatrením pomoci a jeho financovaním existuje takéto prepojenie, z existencie poplatku, ktorý slúži na financovanie pomoci v jasne vymedzenom pomere, automaticky vyplýva, že pomoc sa poskytuje zo štátnych prostriedkov (teda z príjmov z poplatku). [31]

112. Napokon tvrdenia spoločnosti AZ, podľa ktorých sú pravidlá týkajúce sa sporného zaťaženia vo veci, ktorá viedla k rozsudku EEG 2012, prísnejšie než tie, ktorými sa riadi sporná prirážka v prejednávaných veciach, sú nedôvodné. Zastávam naopak názor, že pravidlá upravujúce spornú prirážku v prejednávaných veciach sú zrejme prísnejšie než v prípade sporného zaťaženia vo veci EEG 2012, keďže prejednávaná prirážka je založená na záväzných právnych predpisoch na rozdiel od obchodného/dobrovoľného rozhodnutia prevádzkovateľov sústavy v danej veci.

113. Z toho vyplýva, že tretia séria tvrdení uvedených spoločnosťou AZ a Nemeckom by sa podľa môjho názoru mala zamietnuť ako neúčinná a v každom prípade nedôvodná.

114. Tretí odvolací dôvod spoločnosti AZ a jediný odvolací dôvod Nemecka v rozsahu, v akom sa týkajú podmienky súvisiacej s existenciou zásahu prostredníctvom štátnych prostriedkov, by sa teda mali zamietnuť ako nedôvodné.

III. Návrh

115. Vzhľadom na vyššie uvedené navrhujem, aby Súdny dvor: i) zamietol prvý dôvod vo vzájomných odvolaniach Komisie a ii) zamietol tretí odvolací dôvod spoločnosti AZ a jediný odvolací dôvod Spolkovej republiky Nemecko v rozsahu, v akom sa týkajú podmienky súvisiacej s existenciou zásahu prostredníctvom štátnych prostriedkov.

[31] Pozri v tomto zmysle rozsudky z 13. januára 2005, Streekgewest (C-174/02, EU:C:2005:10, bod 26); z 27. októbra 2005, Distribution Casino France a i. (C-266/04 až C-270/04, C-276/04 a C-321/04 až C-325/04, EU:C:2005:657, bod 40), a rozsudok Essent Netwerk Noord (bod 90).